

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Published by Pokrok Publishing Co.,
1809-1811 Howard St.—Tel. 2913.

Subscription by mail, — \$1.00 per year.

VYCHÁZÍ KAŽDOU STŘEDU.

Vydává: Vydavatelská Spol. Pokroku
VÁC. BUREŠ, ředitel.

309 1311 Howard ul. — Telefon 2913.

Předplatné — \$1.00 na rok.
Do Čech \$1.50 na rok.

Předplatné:

V místě, s dobrou poštovní... \$1.00
přítou pro Spojené Státy a Kanadu... \$1.00
do Čech... \$1.50

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 31. ledna 1906.

Ačkoliv z mnohých míst už ozval se souhlas s myšlenkou národní daně ve způsobě národního kolku, přece je to jen poměrně málo, ba méně než jsme očekávali. Nedávno došlo nás několik souhlasných příspěvků, dva, tři české listy oddaly návrh ten pouze konstatováním, že se vyskytl a více nic. Jinak je v Čechách, o nichž jsme tu přesvědčeni, že nikde není tolik zápasů s nedostatkem, jako u tamnějších chudších tříd. "Máme za to," píše české listy, "že přijde doba, kdy bude rozumět se samo sebou, že blahopřejné projevy v okamžicích významných mají být zaslány způsobem z hora připomenutým výhradně, aby bylo tak dokumentováno také u příležitosti podobné vědomí příslušnosti k organizaci národní." Ano, tak je to tam za národem, a zde, kde není ani takové chudoby jako tam, kde do roka vyházejí se spousty peněz na účely s cílem pochybným, zde podobná věc nezdá se možnou. Či měli bychom ke své hanbě nechat klesnouti v zapomenutí návrhu tak dobrému, o jehož účelnosti jsme všichni přesvědčeni?

Denně slyšíme hlasy českých žen, kterým rázné vystoupení p. Beckové a jiných dodalo sílu, aby netajili se svým úsudkem. A jsou to hlasy stále důraznější, které už zcela zabezpečují zmar pokusů rozkládání krvavé čtení utvrzují v nás myšlenku, že cit pro dobrý vkus u našich lidí nevyhnu docela. Zajisté, že povšimnutí zaslouhují dopisy mnohých našich čtenářek, z nichž některé i v dnešním čísle opět otiskujeme. I "Ženské Listy" přinesly v posledním čísle několik úsudků z řad svých odběratelek. I v posledním čísle píše Božena Hofavová: "Dopis Slávky Boháčové se mi tuze líbil, jakož i p. Beckové. Ano, tak jest to nejlepší věci a ne mlčeti, když máme právo mluvit." — A na jiném místě dodává: "Od těch dob již několikrát jsem přemýšlela, jak lze být člověku svobodomyšlným, když nic jiného nemá na starosti, jen jak by potupil některé náboženské vyznání, katolické snad nejvíce, jak jsem se toho dočetla v několika sloupcích "Amerikána". Nemyslím, že takovým způsobem by se nás k těm svobodomyšlným blížilo mnoho." — Hle, jak jasný to úsudek ženy nestranné, která zajisté vzdána je vůli fevnivosti a strannictví.

Myšlenka národního sjezdu, jehož potřeba stává se už nutností, pěkně se ujímá. "Rozhledy" o této věci píšou: "Těm nás, že myšlenka na svolání "národního sjezdu", v Rozhledech před delší dobou tlumočená, nalezá pochopení a stále silnějšího ohlasu. Poměry mezi Čechy americkými tak se vytvářely, že ani v otázkách nejdůležitějších nás všech stejnou

měrou se týkajících, není naděje na dohodu s věřícími rodáky, a tu byl by to vlastně sjezd svobodomyšlné strany, čili "volné myšlenky". Ono "rozdělení na dva tábory", na něž tolik stesků slyšíme, upřímných i neupřímných, nemuselo by být jinak, na závalu dobré práci — každá ze stran ve vlastním středu, mezi vlastními lidmi, mohla by působiti za společným cílem, k povznesení českého lidu a šíření a udržování národního vědomí. Podobným sjezdem dalo by se mnohem více docílit, nežli sjezdem novinářů, neboť nikdo tolik reformy nepotřebuje, jako česko-americká žurnalistika, aspoň ta "krváčká" část její. Do sjezdu měli by mti přístup nejenom vrchní úředníci jednot — všim všichni, jak leda by se často i ty nejdůležitější úřady obsazují — a novináři, nýbrž zástupci všech spolků a organizací, kteří by se k součinnosti přiblížili, a konečně všichni Čechové dobré vůle, hlavně pak lidé z kruhů naší inteligence, kteří z přičin, o nichž zde nechceme se zmiňovati, malou účast na spolkovém životě bývají. Jednoty české byly by jakýmsi jádrem té národní organizace, avšak ona musela by být přístupnou každému fádnému muži neb ženě, kdož by byl ochoten její stanovám vyhověti. Organizace podobné mají Švédové, Norové — tito poslední právě obírají se myšlenkou na vytvoření všesvětové norské jednoty — Irčané, ba i Poláci mají silnou národní organizaci. Po uskutečnění tohoto mohutného svazu teprve bychom nabylí práva mluvit o národním životě, kterýž pojem jest přitomně velmi neurčitý — nadešla by nová éra důstojné a užitečné práce." — I "Osvěta Americká" přibila oněhdy s návrhem, aby pořádan byl sjezd žurnalistický, na kterém by novináři čeští se usnesli, jak společně postupovati v otázkách, všem vrstvám a stranám společných. Milerádi hned na počátku podporovali jsme tuto myšlenku, jsouce přesvědčeni, že ani jinak není možná dohoda, a že jenom v součinnosti všech vrstev byl by zajištěn výsledek.

A ještě slovo.

Wilber, Neb., 15. ledna '06. — Zima dolehla zase na nás svým obvyklým způsobem. Vít zase burácí, a sněh smetá se stěch, že často je až nepřijemno vykonávat obvyklou denní práci na farmě. A zvláště na venkově jsou dny podobné smutné a nudné. A nezbývá jiného než ku knize se uchýlit a číst. Anebo tomu či onomu časopisu se věnovat a čerpat útěchu a posilu duševní. To jsou naše nejlepší chvíle. Chvilu klidu a odpočinku — a žni pro duši naši. Ale mnoho, velmi mnoho záleží na tom jak se čte. Nemáme nikdy čísti s předsudkem, s nepřátelstvím už předem vznítěným, ale máme přemýšlet a pak úsudek si udělat sami. Tak mnohdy bychom se vyhnuli nepřijemnostem a mnoho bychom tím získali...

A zdá se mi, že poslední můj dopis uveřejněný v "Pok. Záp." též nebyl pochopen, anebo aspoň nechtělo se někomu mu rozumět. V posledním čísle "Amerikána" odpovídá mi na můj dopis jakýsi p. Semín z Omahy a to způsobem, jaký je možný jen lidem, vychovaným těmi listy, které pro svou "vzdělávací" činnost byly už odsouzeny. Vím p. Semíne, co Vás asi hnětilo nejvíce a nyní chápu Vaše rozhořčení. Bezpochyby hlavně to, že projevil jsem souhlas s úvahami p. Havlas, kterého die jšlivých poznámek vašich, přišli v lásce nemáte. A die vašeho dopisu poznávám, že nám ženám upíráte slovo v této věci. Či opravdu myslíte, že žena nemá

toho práva, aby pronesla svůj úsudek ve věci, která se týká jí a její celé rodiny? Či nemyslíte, že úvahy páne Havlasovy byly psány zrovna tak pro ženy jako pro muže? Ba, milý pane, celé kapitoly byly adresovány nám ženám a proto považovaly jsme my ženy, v kterých je ještě dosti hrdoosti národní a lásky k dětem, za svou povinnost svůj souhlas projevit. Nebo snad myslíte, že my ženy nemáme bráti podílu na výchově svých dětí? Což nebylo to, co napsal, ve prospěch nás všech? Ano, přiznávám, že na některých místech byla jeho slova až nemilostivě ostrá, ale vždycky bylo v nich hodně pravdy.

Ale nyní dovolím se Vás optati: Podstoupil boj ten pro svoje dobro, nebo pro dobro nás Čechů amerických? A proto myslím, že útok váš na mou osobu, byl docela bezpodstatný. Nejsem ojedinelou ve svém smýšlení. Dále mne upozorňujete, že se ztratím mezi těmi kapacitami. Věřte, ta slova byla mi až k smíchu. Což jsem snad snažila se stavět do popředí? Ne, milý pane, to mne ani ve snu nenapadlo. Nikdy netlačila jsem se mezi muže vhlasné, jako jsou pp. Bittner, Palda a j., kteří důstojným způsobem objasnili své stanovisko a pochopili p. Havlasovu snahu a jeho lásku k odlomené větvi českého národa. A jeho snaha byla uznána též téměř ode všech časopisů českých — a proto nemusí Vás ten malinký souhlas můj tak bolet.

Dále pravíte p. Semíne, že se vidíte nucen onu rukavici, která prý byla mnou hozena zvednout. Znovu se divím, jak jste dopis můj pochopil. Přece nemohl z něho nikdo vyčísti, co tam vůbec nebylo. V onom dopise jsem se o čtenářích vůbec ani nezmínila. Tudíž nebylo nikterak žádoucí, byste rukavici, jak totiž píšete, zvedal, když pro Vás určena nebyla. Ani ta Vaše otázka, co prý mne přimělo k odsuzování časopisu, jako je "Amerikán" není na místě. Vidíte, kdybyste si byl dopis můj náležitě přečetl, mohl jste i tuto otázku míti uspořádanou. Dopis můj byl přímo vyvolán úrážkou "Svornosti" a "Amerikána", již obdrželi tyto listy české ženy. Jako jedna z těchto napařených, ozvala jsem se, což bylo zcela na místě a nebylo žádným projevem nepřátelství, nýbrž prostě odpovědí na naši pohanu.

Nebyla jsem ve svém dopisu strannickou, jak byste velice rád mne nazval. Kdybych byla takovou, nikdy bych byla nepsala, že mnohý článek se mi líbí, a že jsem odběrateli tohoto listu a ne jak vy píšete, že jsme byli. Nepsala jsem ničeho proti čtenářstvu, nýbrž proti krvavému čtení a nařčení, jímž nás "Svornost" obmyslela.

Dále nevím jakým způsobem jste se dověděl, že odbíráme časopis ten 11 let... Kdo pak Vás tak dobře informoval? Z mého dopisu jste se toho sotva dočetl! A divíte se, proč jsem nezbíla? Vidíte, to děkuju jenom té okolnosti, že nikdy jsem nečetla ony oblibující romány, jako "Třináct let v tajemné jeskyni", "Rařín", "Křiž hor" — a jiné "zušlechťující" čtení, které Vám se asi líbí, a které uznáváte za čtení dobré, pro ukrácení chvíle.

Vím z vlastní zkušenosti, že je nás žen hrozně málo, která máme toho času nazbyt. A má-li žena chvíli volnou, tu sáhne nejráději po čtení dobrém a duši prospěšném.

A pak vždyť podobné romány nejsou psány jenom pro lid do spánky. Vím ze zkušenosti, že děti nedospělé právě nejráději zapovíšeným ovoci sahají a tu přece nebudete chtít mi namluvit, že i to počítáte za prospěšné pro

ukrácení chvíle, nebo snad dobře pro naši mládež.

Bezpochyby i Vám by bylo velice milým, kdybychom mlčením projevilí svůj souhlas, a nechaly tu skvrnu lpěti na nás ženách. Bylo to bolestné nařčení, ale ještě bolestnější by bylo, kdyby byly ženy české mlčely.

Pan Semín jako člověk svobodomyšlný, podporuje tuto otravnou četbu a nás ženy k tomu čtení odsuzuje. Zase jednou ne přišli pěkně zalichocení.

Byla bych se ani už neozvala, kdybyste mne byl přímo k tomu nevyzval. Ale mám naději, že i vy přijmete k poznání, podobnému mému a že i přišli dopis Váš bude jinaký. Doufám, že i Vy se zasadíte o to, aby ona potupná četba vymizela z našich listů.

Vzpomněla jsem si náhodou na zašlý list "Přítel Lidu". List malý sice, ale krvavá četba nikdy nehyzdila sloupce jeho. Škoda, že není více. Zajisté, že postavil by se do řady s námi a že by i on staral se o očistu naši. Zajisté, že i on by přidal své slovo, aby vymizely krváky z časopisů, ty skvrny, jež hyzdí časopisy často dobré... Srdce mé pozdrav všem čtenářům a čtenářkám!

Marie Becková.

Maticе Vyššího Vzdělání.

Živé účastenství, jaké česká veřejnost dosud brala v osudech Maticе Vyššího Vzdělání, a vědomí, že slouží vznešenému účelu, nutí nás, bychom veřejnosti podali bližší vysvětlení snah a působení její. Sbor tento založen byl k povzbuzení naší české mládeže k vyššímu vzdělání a zároveň k zachování českého národního sebevědomí. Maticе vyhledává nadané a český citící a též nemajetné studující, pro odbytém běhu na školách středních, v době to rozhodující, neboť zkušenost učí, že právě tam ztrácel se mnohoslibný talent našich jiných a dívek, kteří pro různé příčiny se započaté dráhy strženy byvše, studia svá dokončiti nemohli. Činnost Maticе jest mnohostranná. Žáky k vyššímu studiu schopné a nadáním obdařené povzbuzuje, aby vlohy své na prospěch svůj a svého lidu uplatnili. Aby pak získali potřebných vědomostí o osudech a snahách českých, a tak probudili a zachovali nám city své, vydrží Maticе pohyblivou českou knihovnu, která těší se velké oblibě. Knihy zapůjčují se bezplatně českým posluchačům na vyšších učilištích, a práce ta nese již bohaté ovoce nejen v jednotlivých případech, ale i v literárních sborech českých posluchačů na státních univerzitách v Iowě, v Nebrasce, atd. Těm, kdo hledají potřebné rady ohledně učilišť, vstupních požadavků, učebních předmětů, doby trvání studií, výloh s těmito spojených, aneb požádají jiných vysvětlení, podávají se z Informační kanceláře Maticе zprávy spolehlivé a to na pouhé požádání. V ohledu tom poskytuje Maticе české veřejnosti velice platné služby. Těm pak žákům, kteří sice honosí se duševními dary, jimž ale hmotných prostředků se nedostává, přichází Maticе vstříc, poskytuje hmotné podpory tam, kde požadavkům zadosť učiněno bylo.

Maticе Vyššího Vzdělání působí nyní na třetí rok. V době té poskytlá půjčky nemajetným českým posluchačům v následujících částkách:

Školní rok 1903-1904, 7 posluchačů, \$985.00; r. 1904-1905, 9 posluchačů, \$1670.00; r. 1905-1906, 12 posluchačů, \$1560.00. Úhrnem \$4215.00. Zbývá v pokladně \$567.00.

Podrobnější zprávy za první dva roky byly již uveřejněny. Dosavadní správa za tento rok jest

následující: Celkem zapůjčeno letos dvanácti posluchačům \$1560. Největší půjčka jest \$200.00, nejmenší \$25.00. Posluchači ti jsou roztrženi jak následuje: Jižní Dakota, jeden; Ohio, Illinois, Texas a Nebraska po dvou; Iowa, tři; celkem dvanáct. Mezi nimi nalezáj se též dvě dívky. Dle učilišť jsou roztrženi jak následuje: Na Northwestern universitě v Chicagu 1; na Chicago universitě 1; na státní normální škole v Cedar Falls, Iowa, 1; na státní koleji hospodářské a řem. umění v Ames, Iowa, 1; na státní universitě v Lincoln, Neb., 1; na státní normální škole v Kearney, Neb., 1; na Case School of Applied Science v Clevelandu, Ohio, 2; na hospodářsko řemeslnické škole v College Station, Bryan, Texas, 2; na státní universitě v Iowa City, Iowa, 2.

Částku zbývající z příspěvků, celkem \$567.00, chová dosud Výkonný Výbor v rukou k použití v případech přiblížek, o nichž dosud nerozhodnuto. Upozorňujeme příznivce Maticе na to, že zapůjčené peníze budou se navraceti teprv po dokončení studií těch, kteří půjčky obdrželi, a že tudíž bude nutno sebrati dostatečných příspěvků k obnovení všech půjček do doby té. Kdyby se tak nemělo státi, což ovšem neočekáváme, byli by někteří z posluchačů nuceni studii zanechat a tím zmařily by se z části dosavadní přičinění a naděje naše. Lze dále očekávati, že bude počet maticních posluchačů stále vzrůstat, a že musí být postaráno i o tyto nastávající půjčky. Proto očekáváme, že budoucí rok školní bude nám klásti tyto, ano i větší požadavky, a Maticе vykoná více, když bude míti po ruce potřebných prostředků, aby úkolu vyčtenému dostáti mohla způsobem národnosti naší důstojným a čestným. K tomu účelu jest nám zapotřebí širší pomoci a znajíce šlechtnou obětavost Vaši, přicházíme k Vám se snažnou prosbou, abyste tomuto tak záslužnému a slibnému podniku vzácné podpory Vaši poskytnouti neodpřeli. Obracíme se k těm, kteří uznávají vznešenost účelu Maticе dopomáhají naši mládeži ku nabytí dokonalého vzdělání, aby na poli vědění a duševního pokroku s jinými národnostmi čestně závoditi mohla; k těm, kteří ve všeobecnějším vyšším vzdělání vidí čest, chloubu a budoucnost našeho lidu; k těm, kteří poznávají, že vlastenecká povinnost toho žádá, abychom si vychovali potomstvo, jež by s hrdým sebevědomím hlásilo se vždy k věku národu a nás důstojně zastupovalo před americkou veřejností.

Dary a příspěvky dobrovolné i členské přijímá pokladník Maticе, W. F. Severa, Box 568, Cedar Rapids, Iowa, kterýž též přijímá každého daru dopisem potvrdí a v časopisech oznámí.

Za veškeru podporu Vaši vzdáváme již předem vřelé díky, jak jménem Maticе, tak i jménem českých studujících, a v naději, že volání naše nevyzní na prázdno, znamenáme se

za Výkonný Výbor Maticе Vyššího Vzdělání
Boh. Šimek, P. A. Koráb,
předseda, tajemník.

Zdá se nám, jakoby bolest pronikla veškeru naše svaly, jsme-li stíženi bolestí v zádech. St. Jakobs Oel posílá v tom případě ihned a zažene bolest. Jest úplně spolehlivý.

Přijme se

hoch do učení do řeznického a uzenářského závodu. Výtečná příležitost k vyučení. Přihlášky přijímá A. E. PILNÁČEK, 2311 Atwood, Kansas.